

URZĄD STATYSTYCZNY W OPOLU

ul. ks. Hugona Kołłątaja 5B, 45-064 Opole

Informacja sygnałna

Data opracowania – sierpień 2017

e-mail: SekretariatUSopl@stat.gov.pl Internet: <http://opole.stat.gov.pl/>
tel. 77 423 01 10–11, 77 423 10 01 fax 77 423 01 25

Budżety jednostek samorządu terytorialnego w województwie opolskim w 2016 r.

Informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego opracowano w Głównym Urzędzie Statystycznym na podstawie sprawozdań Ministerstwa Finansów. Budżety gmin, miast na prawach powiatu, powiatów i województwa uchwalane są przez właściwe rady na okres roku kalendarzowego, w terminach i na zasadach określonych w ustawach o samorządzie terytorialnym.

Z uwagi na charakter opracowania szczegółowe wyjaśnienia metodyczne są dostępne w innych publikacjach Urzędu Statystycznego oraz na stronie internetowej US i GUS <http://www.stat.gov.pl>.

BUDŻETY JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

W 2016 r. **dochody** budżetów jednostek samorządu terytorialnego w województwie opolskim wynosiły 5094,3 mln zł i wzrosły zarówno w porównaniu z rokiem poprzednim, jak i 2010 r. (odpowiednio: o 11,6% i o 23,5%). W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody ukształtowały się na poziomie 5123 zł, tj. wyższym o 12,1% niż przed rokiem i o 26,5% w odniesieniu do 2010 r. Ponad połowę ogółu dochodów osiągnęły gminy (60,4%), w tym głównie miejsko-wiejskie (35,9%).

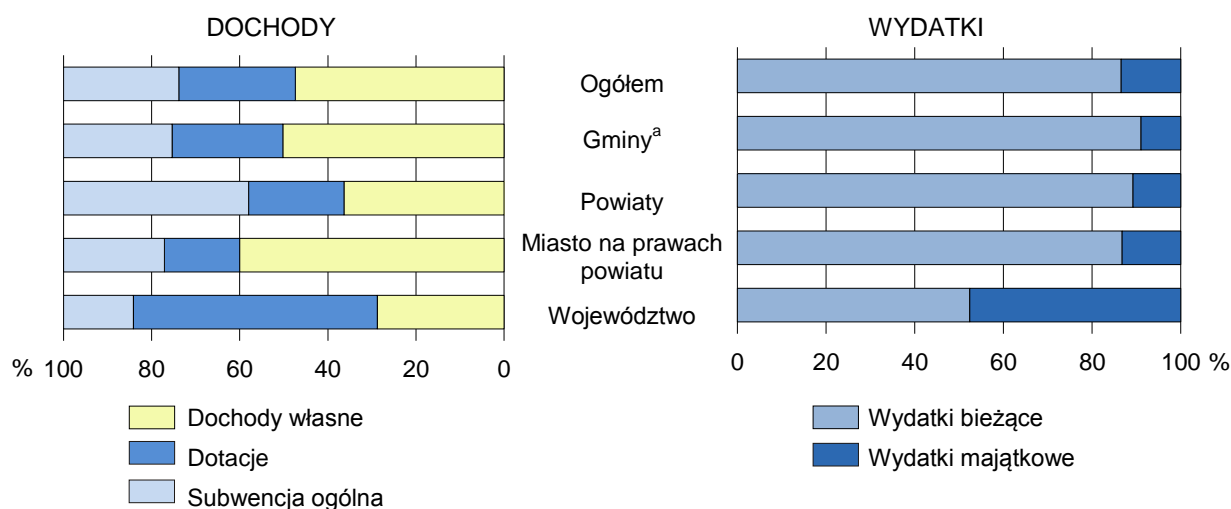
Tablica 1. **Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016			
	w mln zł		2010= =100	2015= =100	w odsetkach	
OGÓŁEM	4125,0	4564,5	5094,3	123,5	111,6	100,0
Gminy razem ^a	2364,9	2726,7	3075,6	130,1	112,8	60,4
miejskie	284,0	334,3	373,4	131,5	111,7	7,3
miejsko-wiejskie	1396,7	1602,8	1829,4	131,0	114,1	35,9
wiejskie	684,2	789,6	872,7	127,6	110,5	17,1
Powiaty	726,3	764,9	782,7	107,8	102,3	15,4
Miasto na prawach powiatu – Opole	540,6	647,9	729,8	135,0	112,6	14,3
Województwo	493,2	425,0	506,2	102,6	119,1	9,9

a Bez dochodów gminy mającej również status miasta na prawach powiatu.

Głównym źródłem dochodów jednostek samorządu terytorialnego są **dochody własne** – w 2016 r. wynosiły one 2411,9 mln zł (o 4,3% więcej niż przed rokiem). **Dotacje** były równe 1347,8 mln zł, w tym dotacje z paragrafów 200 i 620 oraz 205 i 625 przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich i innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich – 253,1 mln zł (w odniesieniu do 2015 r. wzrost odpowiednio: o 40,0% i o 13,4%). **Subwencja ogólna z budżetu państwa** w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyła się o 3,4% i osiągnęła poziom 1334,6 mln zł. Największy udział dochodów własnych w dochodach ogółem odnotowano w budżecie miasta na prawach powiatu (60,0%) i w budżetach gmin (50,2%), w tym gmin miejskich (62,4%). W budżecie województwa najważniejszą pozycję stanowiły dotacje (55,4%), a w budżetach powiatów – subwencja ogólna (42,0%).

Wykres 1. **Struktura dochodów i wydatków budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów w 2016 r.**

a Bez dochodów i wydatków gminy mającej również status miasta na prawach powiatu.

W 2016 r. **wydatki** budżetów jednostek samorządu terytorialnego wynosiły 4951,4 mln zł i w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosły o 10,8%, a względem 2010 r. – o 9,1%. W przeliczeniu na 1 mieszkańca osiągnęły poziom 4979 zł, tj. wyższy o 11,2% niż w roku poprzednim i o 11,8% w odniesieniu do 2010 r. Większość wydatków ogółem poniosły gminy (60,4%), w tym głównie miejsko-wiejskie (36,3%).

Tablica 2. **Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016			
	w mln zł		2010= =100	2015= =100	w odsetkach	
OGÓŁEM	4537,0	4470,8	4951,4	109,1	110,8	100,0
Gminy razem ^a	2665,3	2679,1	2990,8	112,2	111,6	60,4
miejskie	332,4	329,0	369,4	111,1	112,3	7,5
miejsko-wiejskie	1543,9	1591,2	1795,6	116,3	112,8	36,3
wiejskie	788,9	758,9	825,8	104,7	108,8	16,7
Powiaty	748,0	759,9	775,5	103,7	102,1	15,7
Miasto na prawach powiatu – Opole	568,8	640,2	726,7	127,8	113,5	14,7
Województwo	555,0	391,5	458,3	82,6	117,1	9,3

a Bez wydatków gminy mającej również status miasta na prawach powiatu.

Głównym obciążeniem jednostek samorządu terytorialnego są **wydatki bieżące**. W 2016 r. wynosiły one 4285,9 mln zł (o 11,0% więcej niż w 2015 r.) stanowiąc 86,6% wydatków ogółem.

Wydatki majątkowe były równe 665,4 mln zł i w porównaniu z 2015 r. wzrosły o 9,1%. Największy udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem odnotowano w budżecie województwa (47,6%). Na **inwestycje** przeznaczono 634,4 mln zł, tj. o 11,5% więcej niż w 2015 r.

W 2016 r. budżety jednostek samorządu terytorialnego województwa opolskiego zamknęły się zbiorczo **nadwyżką** w wysokości 142,9 mln zł (wobec nadwyżki 93,7 mln zł w roku poprzednim i deficytu 412,1 mln zł w 2010 r.). Dodatni wynik, podobnie jak w 2015 r., osiągnęły budżety jednostek samorządu terytorialnego wszystkich szczebli, w tym największy budżety gmin (59,3% zbiorczej nadwyżki) i budżet województwa (33,5%).

Tablica 3. **Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego**

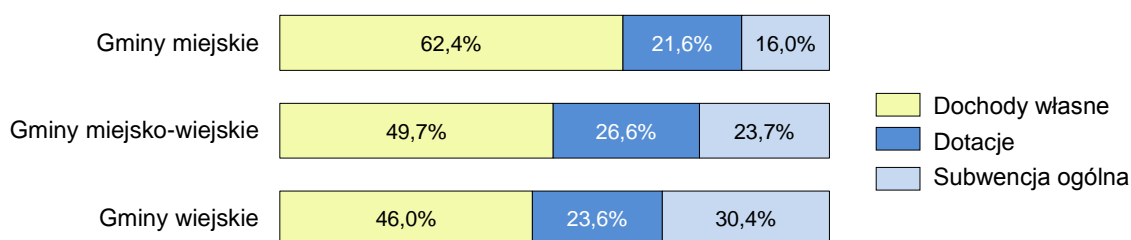
WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Gminy ^a	Powiaty	Miasto na prawach powiatu	Woje-wództwo
Nadwyżka (+) lub deficyt (-) w mln zł 2010	-412,1	-300,4	-21,7	-28,2	-61,8
2015	+93,7	+47,6	+5,0	+7,6	+33,5
2016	+142,9	+84,8	+7,2	+3,0	+47,9

a Bez wyniku gminy mającej również status miasta na prawach powiatu.

Budżety gmin

W 2016 r. **dochody** budżetów gmin wynosiły 3075,6 mln zł i wzrosły o 12,8% w porównaniu z rokiem poprzednim. Dochody gmin miejsko-wiejskich stanowiły 59,5% dochodów ogółem budżetów gmin, wiejskich – 28,4%, a miejskich – 12,1%. W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody budżetów gmin wynosiły 3513 zł i były o 13,3% wyższe niż przed rokiem. W gminach miejskich wskaźnik ten osiągnął poziom 3788 zł, w wiejskich – 3582 zł, a w miejsko-wiejskich – 3430 zł. Najwyższe dochody na 1 mieszkańca odnotowano w gminie Dobrzeń Wielki (6385 zł), a najniższe – w gminie Komprachcice (2822 zł).

Wykres 2. **Struktura dochodów budżetów gmin^a według rodzajów w 2016 r.**

a Bez dochodów gminy mającej również status miasta na prawach powiatu.

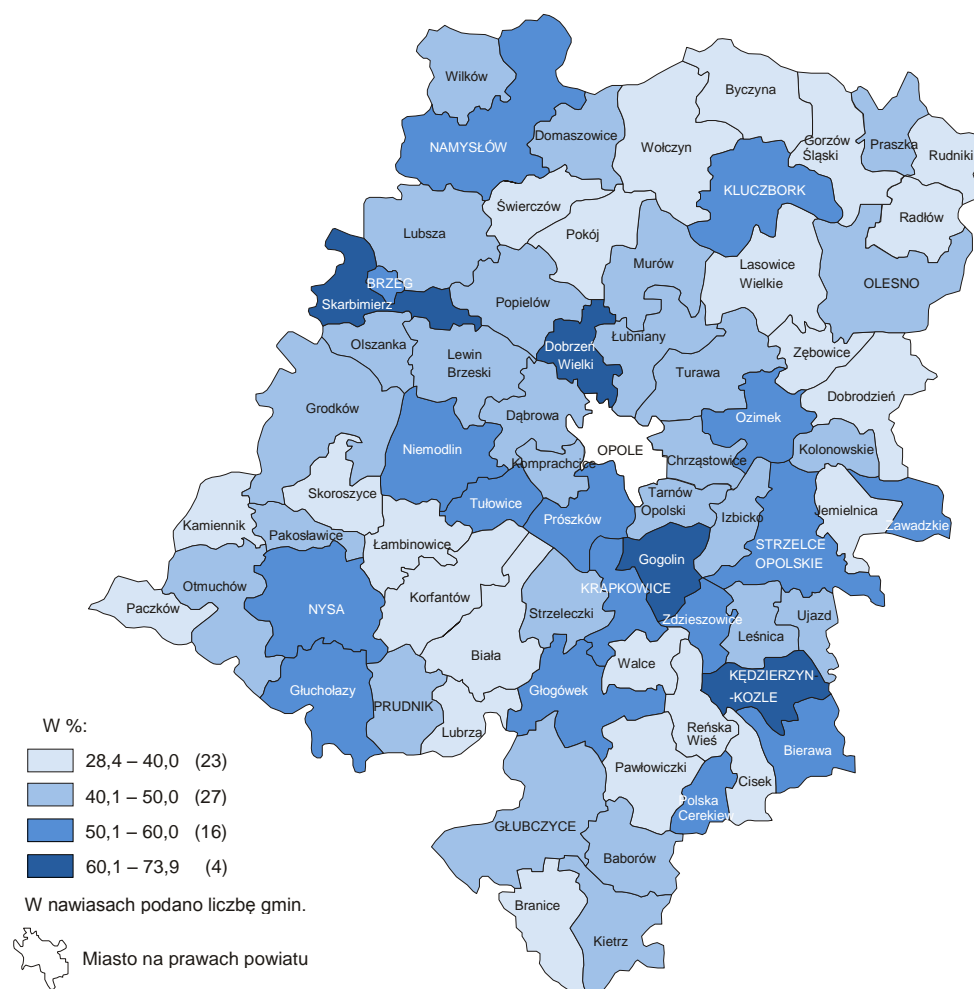
W 2016 r. **dochody własne** ukształtowały się na poziomie 1544,4 mln zł i wzrosły o 3,9% w porównaniu z rokiem poprzednim. Największy udział dochodów własnych w dochodach ogółem odnotowano w gminie Dobrzeń Wielki (73,9%), a najmniejszy – w gminie Radłów (28,4%).

W grupie dochodów własnych budżetów gmin największy udział (33,6%) miały wpływy z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych osiągając poziom 519,6 mln zł. Znaczne były również wpływy z podatku od nieruchomości, które wynosiły 494,8 mln zł (32,0%). W porównaniu z 2015 r. wartość podatku dochodowego od osób fizycznych była o 7,4% wyższa, a podatku od nieruchomości obniżyła się o 1,7%.

W 2016 r. **subwencja ogólna** zasiliła budżety gmin w wysokości 757,9 mln zł (o 3,3% więcej niż w roku poprzednim) stanowiąc 24,6% dochodów ogółem. Największy udział w subwencji ogólnej miała część oświatowa (82,3%).

Dotacje w wysokości 773,3 mln zł (25,1% dochodów ogółem) wzrosły w skali roku o 52,6%. Większość wpływów w formie dotacji stanowiły dotacje celowe (97,4%), w tym dotacje z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej (77,2%) i na zadania własne (18,0%).

Mapa 1. Dochody własne budżetów gmin^a w % dochodów ogółem w 2016 r.

a Bez dochodów gminy mającej również status miasta na prawach powiatu.

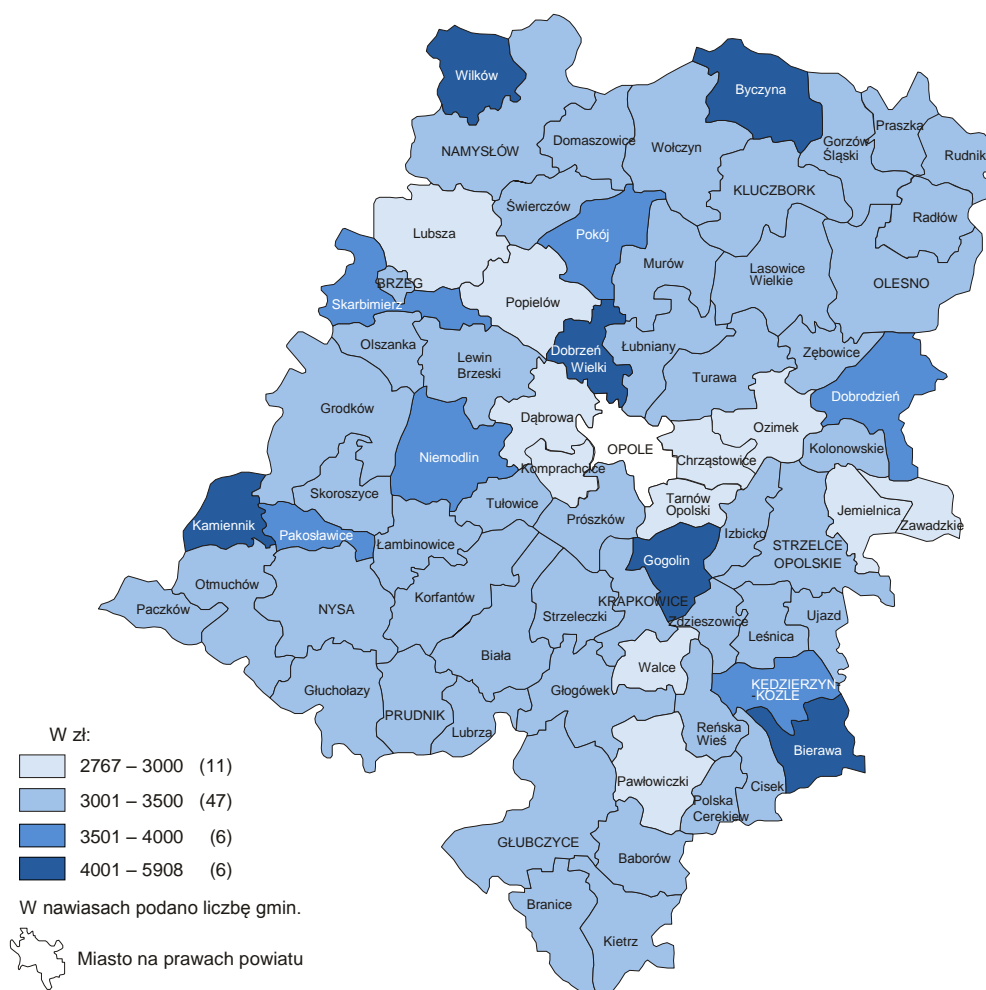
Wydatki budżetów gmin w 2016 r. wynosiły 2990,8 mln zł i były o 11,6% wyższe niż przed rokiem. W strukturze wydatków największy udział (60,0%) miały wydatki gmin miejsko-wiejskich. Wydatki gmin wiejskich i miejskich stanowiły odpowiednio: 27,6% i 12,4% wydatków ogółem. Wydatki budżetów gmin na 1 mieszkańca ukształtowały się na poziomie 3416 zł i były o 12,1% wyższe niż przed rokiem. W gminach miejskich wskaźnik ten wynosił 3748 zł, w wiejskich – 3389 zł, a w miejsko-wiejskich – 3367 zł. Najwyższe wydatki na 1 mieszkańca odnotowano w gminie Dobrzeń Wielki (5908 zł), a najniższe – w gminie Komprachcice (2767 zł).

Na **wydatki bieżące** gminy przeznaczyły 2723,3 mln zł (91,1% wydatków ogółem), tj. o 16,8% więcej niż w 2015 r. W strukturze wydatków bieżących znaczący udział stanowiły wynagrodzenia (35,3%) oraz zakup materiałów i usług (20,9%).

Wydatki majątkowe gmin wynosiły 267,5 mln zł i były o 23,2% niższe w odniesieniu do 2015 r. Wydatki inwestycyjne obniżyły się o 24,4% do poziomu 251,2 mln zł (93,9% wydatków majątkowych).

W 2016 r. gminy województwa opolskiego zamknęły rok budżetowy **nadwyżką** w wysokości 84,8 mln zł (w 2015 r. odpowiednio 47,6 mln zł). Dodatni wynik budżetowy odnotowano w 58 gminach. Analiza relacji wyniku budżetowego do dochodów wykazała dla 6 gmin (Lubsza, Zębowice, Strzeleczyki, Jemielnica, Polska Cerekiew, Skarbimierz) nadwyżkę przekraczającą 10% dochodów ogółem.

Mapa 2. Wydatki budżetów gmin^a na 1 mieszkańca w 2016 r.

a Bez wydatków gminy mającej również status miasta na prawach powiatu.

Budżety powiatów

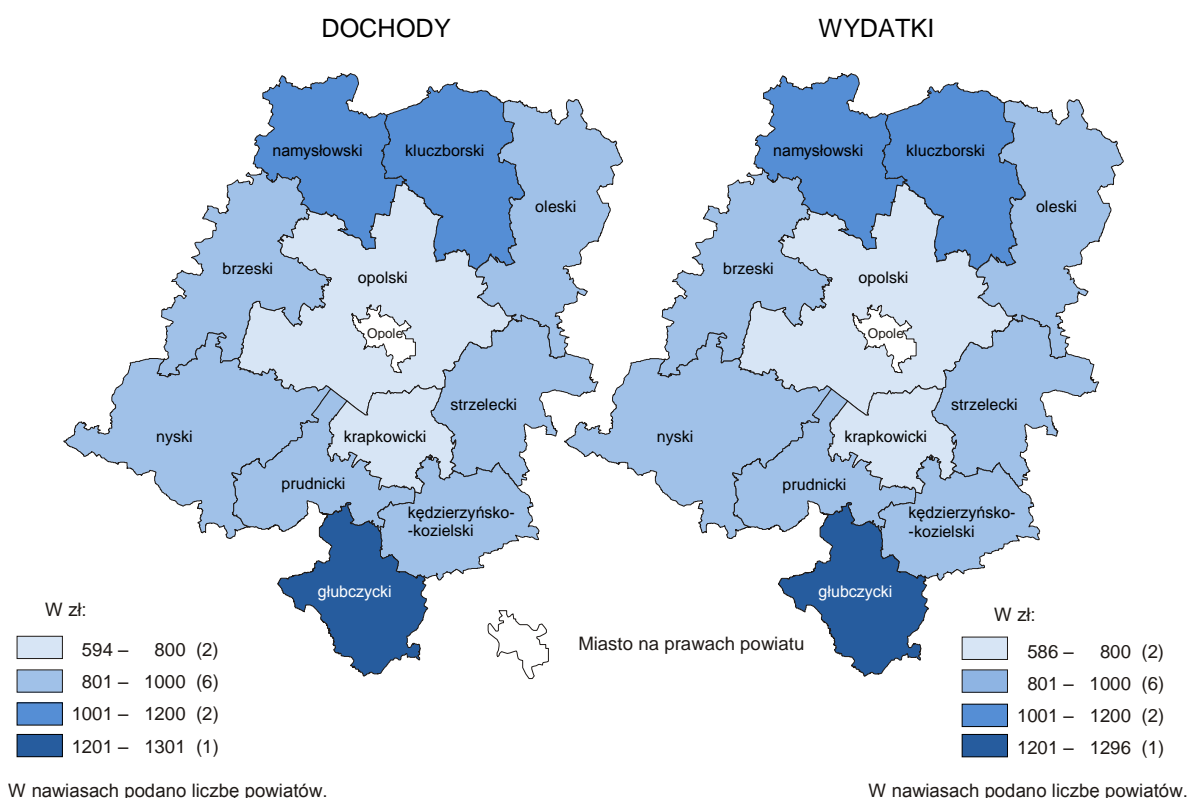
W 2016 r. powiaty województwa opolskiego osiągnęły **dochody** w wysokości 782,7 mln zł, tj. o 2,3% wyższe w porównaniu z rokiem poprzednim. Dochody powiatów w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiły 894 zł i wzrosły o 2,8% w odniesieniu do 2015 r. Najwyższe dochody na 1 mieszkańca odnotowano w powiecie głubczyckim (1301 zł), natomiast najniższe – w powiecie opolskim (594 zł).

Dochody własne powiatów wynosiły 284,2 mln zł i były o 3,8% wyższe niż w 2015 r. Blisko połowę dochodów własnych (49,6%) stanowiły wpływy z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych.

W 2016 r. powiaty województwa opolskiego w ramach realizowanych zadań otrzymały tytułem **dotacji** 169,7 mln zł. Wpływy te były o 7,8% wyższe w porównaniu z rokiem poprzednim. Przeważającą część dotacji stanowiły dotacje celowe z budżetu państwa (83,7%).

Subwencja ogólna powiększyła budżety powiatów o 328,9 mln zł i była o 1,5% mniejsza w stosunku do 2015 r. Największy udział w subwencji ogólnej stanowiła część oświatowa (79,0%).

Mapa 3. **Dochody i wydatki budżetów powiatów na 1 mieszkańca w 2016 r.**

Wydatki powiatów w odniesieniu do 2015 r. zwiększyły się o 2,1% i wynosiły 775,5 mln zł. W przeliczeniu na 1 mieszkańca ukształtowały się na poziomie 886 zł, tj. o 2,5% wyższym niż w roku poprzednim. Najwięcej środków na 1 mieszkańca wydatkowano w powiecie głubczyckim (1296 zł), a najmniej – w opolskim (586 zł).

W strukturze wydatków powiatów **wydatki bieżące** stanowiły 89,2%, natomiast **wydatki majątkowe** – 10,8%. Wydatki bieżące powiatów przeznaczono głównie na wynagrodzenia (54,8%) oraz zakup materiałów i usług (17,3%), a wydatki majątkowe – na cele inwestycyjne (95,7%).

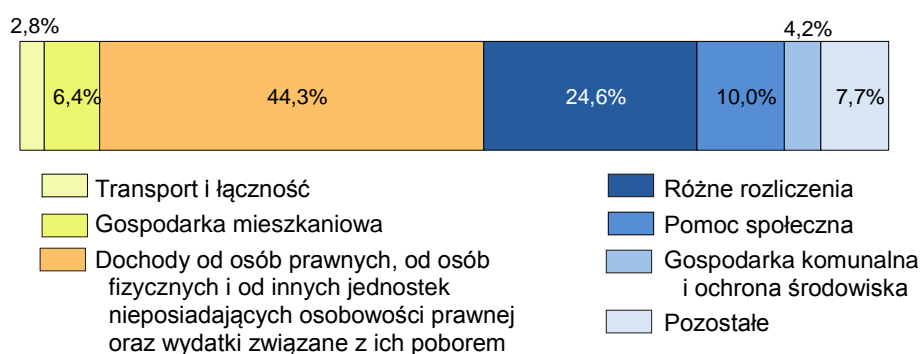
W 2016 r. **wynik** budżetów powiatów województwa opolskiego był dodatni i wynosił 7,2 mln zł (wobec 5,0 mln zł w roku poprzednim). Nadwyżkę odnotowano w 7 powiatach, w tym najkorzystniejszą w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim (7,8% dochodów ogółem).

Budżet miasta na prawach powiatu – Opole

W 2016 r. całkowite **dochody** miasta na prawach powiatu osiągnęły poziom 729,8 mln zł i w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosły o 12,6%. Dochody ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiły 6136 zł i były o 13,1% wyższe niż w 2015 r.

W strukturze dochodów według rodzajów **dochody własne** stanowiły 60,0%, **subwencja ogólna** – 22,9%, a **dotacje** – 17,1%. Dochody własne ukształtowały się na poziomie 437,7 mln zł, tj. o 6,1% wyższym niż w 2015 r. Największy udział w dochodach własnych stanowiły wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych (39,7%) oraz podatku od nieruchomości (19,2%). Wpływy do budżetu miasta na prawach powiatu z tego tytułu wynosiły odpowiednio: 173,9 mln zł i 84,1 mln zł. Subwencja ogólna zwiększyła budżet miasta o 167,4 mln zł (wzrost o 7,6% w stosunku do 2015 r.). Na zadania oświatowe miasto na prawach powiatu otrzymało 148,5 mln zł, tj. 88,7% subwencji ogólnej. Wartość dotacji wynosiła 124,6 mln zł i była o 56,3% wyższa niż w roku poprzednim. W dotacjach ogółem największy udział miały dotacje celowe (83,5%).

Wykres 3. **Struktura dochodów budżetu miasta na prawach powiatu według działów w 2016 r.**

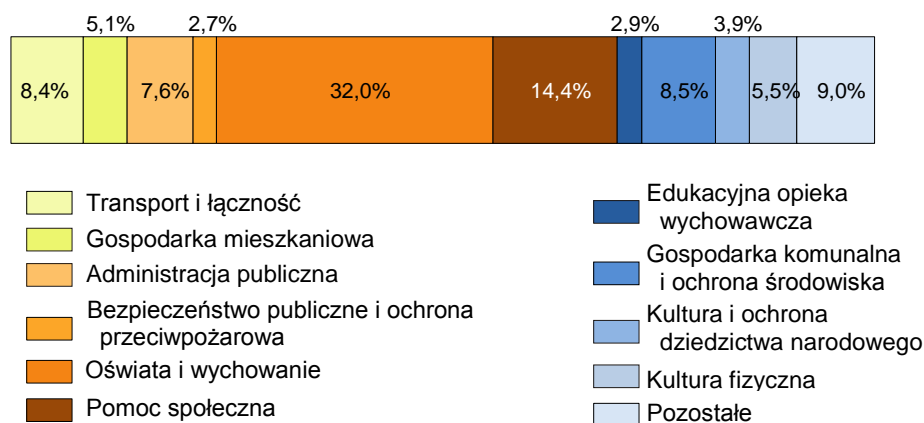

W 2016 r. **wydatki** budżetu miasta na prawach powiatu osiągnęły wartość 726,7 mln zł i wzrosły o 13,5% w porównaniu z rokiem poprzednim. Wydatki ogółem na 1 mieszkańca wynosiły 6110 zł i były o 14,0% wyższe niż w 2015 r.

W strukturze wydatków miasta na prawach powiatu **wydatki bieżące** stanowiły 86,8%, a **wydatki majątkowe** – 13,2%. Wydatki bieżące wynosiły 630,6 mln zł, tj. o 10,8% więcej niż przed rokiem. Z wydatków bieżących najwięcej środków przeznaczono na wynagrodzenia (39,3%) oraz zakup materiałów i usług (25,6%). Wydatki majątkowe wynosiły 96,1 mln zł i były o 35,4% wyższe niż w 2015 r. W wydatkach majątkowych dominowały wydatki inwestycyjne (89,9%).

W 2016 r. miasto na prawach powiatu zamknęło rok budżetowy **nadwyżką** w kwocie 3,0 mln zł (wobec 7,6 mln zł w 2015 r.) stanowiącej 0,4% dochodów ogółem.

Wykres 4. **Struktura wydatków budżetu miasta na prawach powiatu według działów w 2016 r.**

Budżet samorządu województwa

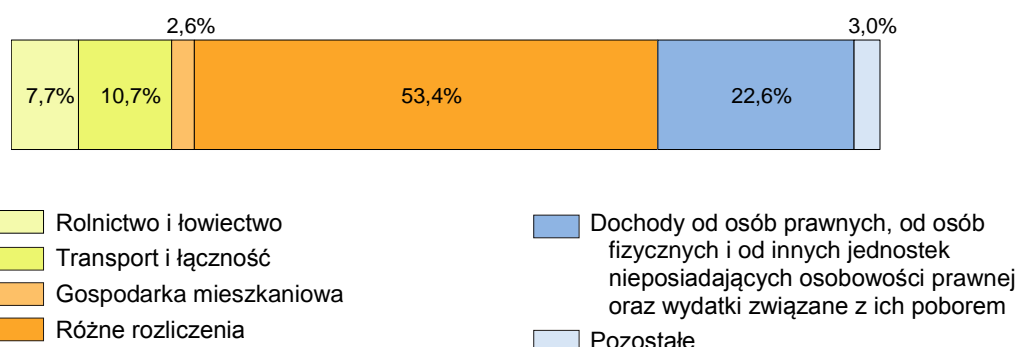
W 2016 r. **dochody** samorządu województwa opolskiego wynosiły 506,2 mln zł i w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosły o 19,1%. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w wysokości 509 zł były o 19,6% wyższe niż w 2015 r.

Dochody własne na poziomie 145,5 mln zł (wzrost o 4,5% w porównaniu z 2015 r.) stanowiły 28,8% dochodów samorządu województwa. W tej grupie dochodów największy udział miały wpływy z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych oraz fizycznych (odpowiednio: 59,2% i 19,1%). Wpływy z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych w porównaniu z 2015 r. wzrosły o 8,2% do wysokości 86,2 mln zł, a od osób fizycznych były wyższe o 7,2% i wynosiły 27,8 mln zł.

W ramach **dotacji** samorząd województwa otrzymał 280,2 mln zł (55,4% dochodów ogółem). Dotacje celowe z budżetu państwa wynosiły 69,1 mln zł (24,7% dotacji ogółem), w tym na zadania z zakresu administracji rządowej – 50,1 mln zł (17,9%), a na zadania własne – 18,9 mln zł (6,7%).

Dochody z tytułu **subwencji ogólnej** samorządu województwa w 2016 r. ukształtowały się na poziomie 80,5 mln zł, tj. o 20,3% wyższym niż przed rokiem, a ich udział w dochodach ogółem wynosił 15,9%. Na część wyrównawczą przeznaczono 59,3 mln zł, tj. 73,7% subwencji ogólnej. Na część oświatową przypadało 12,7 mln zł (15,8%), a na regionalną – 6,2 mln zł (7,7%).

Wykres 5. **Struktura dochodów budżetu samorządu województwa według działów w 2016 r.**

Wydatki samorządu województwa wzrosły w skali roku o 17,1% do poziomu 458,3 mln zł. W przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiły one 461 zł i były o 17,6% wyższe niż w 2015 r.

Wydatki bieżące spadły o 16,3% w odniesieniu do 2015 r. i ukształtowały się na poziomie 240,2 mln zł (52,4% wydatków ogółem samorządu województwa). Z wydatków bieżących 42,7% przeznaczono na dotacje, 28,3% – na wynagrodzenia, a 16,9% – na zakup materiałów i usług.

Wydatki majątkowe samorządu województwa wynosiły 218,2 mln zł i w porównaniu z 2015 r. zwiększyły się ponad 2-krotnie (o 108,5%). Większość wydatków majątkowych (99,4%) miała charakter inwestycyjny.

W 2016 r. samorząd województwa opolskiego zamknął rok budżetowy **dodatnim wynikiem** rzędu 47,9 mln zł stanowiącym 9,5% dochodów ogółem (w 2015 r. odpowiednio 33,5 mln zł i 7,9%).

Wykres 6. **Struktura wydatków budżetu samorządu województwa według działów w 2016 r.**

